

I. PIERWSI KRÓLOWIE DANII

GORM STARY (s. 11)
HARALD I SINOZĘBY (s. 14)
SWEN I WIDŁOBRODY (s. 17)
HARALD II (s. 19)
KANUT I WIELKI (s. 20)
HARDEKANUT (s. 23)

MAGNUS DOBRY (s. 24)

TABLICA I. POPRZEDNICY GORMA STAREGO

nieznani rodzice

GORM STARY

OJCIEC: *Hardekanut*

Brak źródeł sprawił, że stosunki pokrewieństwa wśród pierwszych skandynawskich władców nie zostały dotąd dokładnie wyjaśnione. Adam z Bremy przekazuje informację o „Hardegonie synu Sueina [Swena]”, który pozbawił władzy króla „Sigericha [Sigtrydda]” (por. Tablica I), co miało miejsce ok. 915 r. Wedle *Ragnarsöna þáttur* ojcem owego „Hardegona” – czyli Hardekanuta lub też Hardeknuta (na listach dynastycznych figuruje on czasem również pod imieniem Kanuta I) – był pół-mityczny Sigurd Wężowe Spojrzenie, wódz wikiński, syn legendarnego Ragnara Kosmate Portki.

Część historyków skłania się widzieć w Hardekanucie raczej wnuka niż syna Sigurda, jednak z powodu braku przekazów kwestia ta pozostaje nierozstrzygnięta. Wedle Adama Bremeńskiego krajem pochodzenia Hardekanuta była „Northmannia”, identyfikowana z Norwegią bądź Normandią (gdzie Wikingowie dotarli już wcześniej); jest także możliwe, że wywodził się on z Danelaw – obszaru duńskiej jurysdykcji w East Anglii. Zmarł zapewne ok. 935 r.

MATKA: *nieznana*.

RODZEŃSTWO: *nieznane*.

GORM STARY

Urodził się przypuszczalnie na przełomie IX i X w. (nie wcześniej niż ok. 875 r.); przeprowadzona ostatnio datacja pochówku króla ustala jego śmierć na zimę 958/59 r. (nie jak wcześniej przypuszczano lata 940/45), a wiek pochowanej tam osoby na ok. pięćdziesiąt lat, co przeszuwa narodziny Gorma na ok. 905/10 r. Na świat przyszedł być może w Danelaw (stąd zwany jest niekiedy Gormem Angielskim). Późniejszy przydomek króla: „Stary”, odnosi się zapewne do faktu, że panował on w odległych czasach, a nie do wieku Gorma. Władzę objął po śmierci ojca (ok. 935 r.?). Prawdopodobnie

KRÓLEWSKIE RODY DANII

panował początkowo jedynie w północnej Jutlandii; mimo iż przypisywane mu zjednoczenie kraju nie znajduje potwierdzenia w znanych źródłach, zakłada się, że przyłączenie Jutlandii do Danii nastąpiło już ok. 940 r.

Żoną Gorma została zapewne ok. 925 r.:

Thyra

Zwano ją Danebod. Kwestia jej filiacji pozostaje otwarta. Wedle sag islandzkich miała być córką Haralda Klaka, króla Danii (zob. Tablica I, s. 10), natomiast Saxo Gramatyk czyni z niej księżniczkę angielską. Idąc tym tropem Alison Weir sugeruje, że ojcem Thyry mógł być Edward Starszy, król Wessexu, niemniej hipotezie tej brak potwierdzenia. Zmarła ok. 935 r. i została pochowana w tzw. Kurhanie Północnym w Jelling na Jutlandii.

Potomstwo {1–4}:

1 *Kanut*

Zwany Danaast, jego filiację potwierdza Snorri Sturlasson, który pisze o „Haraldzie, synu Kanuta Gormsona, brata króla Haralda [Sinozębego]”. Urodzony zapewne ok. 925 r., został zamordowany w 940 r.

Nic nie wiadomo o jego żonie; pozostawił syna:

(i) *Harald*

Zwany Guld-Haraldem, jego filiację poświadcza Snorri Sturlasson. Ok. 965/70 r. najechał Norwegię i w cieśninie Limfjord pokonał króla Haralda Szarą Opończę, który zginął podczas bitwy (lub został zamordowany). Wkrótce jednak – zdradzony przez swojego głównego sojusznika, norweskiego jarla Haakona Sigurdssona Mocnego – dostał się do niewoli i został powieszony.

2 HARALD I SINOŻĘBY (*zob. s. 14*).

3 (?) *Toke*

Zwany Val-Toke, jego przynależność do potomstwa Gorma nie została potwierdzona źródłowo, pomija go część opracowań. Zginął ok. 985 r. w bitwie pod Fyrisvellir nieopodal Starej Uppsali (Szwecja), walcząc u boku zdetronizowanego króla szwedzkiego Styrbjörna.

Nic nie wiadomo o jego żonie. Być może pozostawił syna:

(i) (?) *Asbjörn*

Poległ wraz z ojcem pod Fyrisvellir ok. 985 r.

UWAGA: Spisana w XIII w. przez mnicha Teodoryka kronika *Historia Norvegiae* (wydana w 1880 r. w Kopenhadze przez G. Storma

PIERWSI KRÓLOWIE DANII

w zbiorze *Monumenta Historica Norvegiae Latine scripta*) czyni córką Gorma Starego *Gunhildę*, żonę króla norweskiego Eryka I Krwawego Topora (ur. ok. 895/97, zamordowany pod w Stainmore w hrabstwie Westmoreland 954), syna Haralda I Pięknowłosego i księżniczki duńskiej Ragnhildy Bogatej (zob. Tablica I, s. 10). Wydaje się jednak, że rację ma w tym przypadku sagamander Snorri Sturlasson, autor *Heimskringli*, wedle którego małżonką Eryka była córka Ozura (Asura) Tote, Fina z Halogalandu, poślubiona przez Krwawego Topora w 922 r. Data ta, przyjmowana powszechnie przez literaturę, stoi w jaskrawej sprzeczności z przesuniętą na pierwsze dziesięciolecie X w. datą narodzin Gorma – zakładając, że Gunhilda poślubiając Eryka miała ok. 12 lat, na świat przyszła ok. 910 r., byłaby więc raczej siostrą niż córką duńskiego króla. Z kolei córka Gorma urodzić się musiała ok. 925 r., a wyjść za mąż najwcześniej ok. 937 r., co kazałoby czekać królowi Norwegii na narzeczoną aż do wieku niemal 40 lat – biorąc pod uwagę fakt, że Eryk objął zgodnie z wolą ojca tron w 930 r. jest rzeczą nieprawdopodobną, by desygnowany sukcesor korony pozostawał tak długo w stanie bezżennym, narażając kraj na chaos wojny sukcesyjnej w wypadku swojej bezpotomnej śmierci.

GORM STARY

Zmarł zapewne zimą 958/59 r. (wcześniej zakładano, że miało to miejsce ok. 940/45 r., co jednak obalili wykonana metodą dendrochronologiczną datacja pochówku króla) i spoczął w tzw. Kurhanie Północnym w Jelling na Jutlandii. Po przyjęciu chrztu (ok. 960 r.) Harald Sinozęby przeniósł prochy ojca do nowozbudowanego kościoła w Jelling.

Tron duński objął Harald Gormsson zwany Sinozębym.

HARALD I SINOZĘBY

OJCIEC: *Gorm Stary* (zob. s. 13).

MATKA: *Thyra Danebod* (zob. s. 14 w biogr. króla *Gorma*).

RODZEŃSTWO: zob. s. 14 w biogr. króla *Gorma*.

HARALD I

Urodził się przypuszczalnie ok. 925/35 r. Popularny przydomek króla odnosił się zapewne do zsiniałego (szczerniałego) zęba lub zębów (uszkodzonych być może w trakcie bitwy), zaś wedle innej hipotezy nawiązywał on do praktykowanego przez wikingów zwyczaju barwienia odpowiednio nadpilowanych zębów; przypuszczalnie nie był on używany za życia Haralda. Po śmierci ojca objął tron Danii, co miało prawdopodobnie miejsce zimą 958/59 r. Między 958 a 968 r. dokonał chrystianizacji kraju. W latach 70. IX w. opanował południową część Norwegii, zaś jej część północną ze stołecznym Trondheim (Nidaros) zajął w imieniu króla jarl norweski Haakon Sigurdsson zwany Mocnym.

Pierwszą żoną Haralda I została przed 960 r. lub ok. 965 r.:

Gunhilda

Jej filiacja nie jest znana. Zmarła ok. 965/70 r. Wg A. Weir część z przypisywanych jej dzieci mogła pochodzić z trzeciego małżeństwa króla Haralda (zob. s. 16).

Potomstwo {1–7}:

1 (?) *Eryk*

Pomijany przez część opracowań. W 949 r. zasiadł na tronie Yorku (Northumbrii). Został zamordowany ok. 950 r.

Z nieznaną małżonką miał dwóch synów:

(i) – (ii) *Henryk i Reginald*

Zostali zamordowani wraz z ojcem ok. 950 r.

2 *Haakon*

Poległ w Northumbrii, co miało miejsce przed 987 r.

3 SWEN I WIDŁOBRODY (zob. s. 17).

PIERWSI KRÓLOWIE DANII

4 *Thyra*

Ok. 985 r. poślubiła *Styrbjörna Mocnego*, króla Szwecji zdetronizowanego niecały rok wcześniej (poległ pod Fyrisvellir próbując odzyskać władzę ok. 985), syna Björna Starego, potomka dynastii Ynglingów (dom z Munsö). Być może ich synem był (wątpliwe):

- 1 Thorgils Sprakling (Sprakaleg), poległ w morskiej bitwie pod Svold w 999 lub 1000 r., ojciec m.in. jarła *Ulfa Thorgilsona*, protoplasty dynastii Estrysenów (zob. s. 29 w biogr. Swena II Estrysena) oraz Gydy, późniejszej małżonki Godwina, earla Wessexu i Kentu (zob. s. 18 w biogr. Swena I Widłobrodego); wedle innej hipotezy Thorgils Sprakling był synem nieznanego bliżej Urso.

Po śmierci Styrbjörna Thyra wyszła za mąż za *Buryślawę*, księcia (króla) słowiańskiego plemienia Obodrytów (Wendów), będąc jego drugą żoną (z pierwszą, nieznaną, miał kilkoro dzieci, w tym Gunhildę, pierwszą żonę Swena I). Ich córką była zapewne:

- 2 Gunhilda (zm. po 1045); według niektórych źródeł jej matka była nieznaną z imienia córką króla Swena I Widłobrodego, co wydaje się jednak mało prawdopodobne (por. s. 18 w jego biogr.); w 1029 r. poślubiła Haakona Erikssona, earla Worcester, regenta Norwegii z nominacji swojego wuja Kanuta Wielkiego od 1028 r. (ur. ok. 997/98, utonął 1030 przed 29 VII), i miała z nim potomstwo, a ok. 1031 r. wyszła za mąż za Haralda Thorkilsena, jarła duńskiego (ur. po 1017, zamordowany w 1043), i miała potomstwo.

Małżeństwo Thyry i Buryśława zakończył rozwód; jej trzecim mężem został w 998 r. w Tønsberg *Olaf I Trygnason*, król Norwegii od 995 r. (ur. na Orkadach ok. 968, utonął nieopodal wyspy Rugia 9 IX 1000), syn Trygwego Olavssona, króla Ranrike i Vingulmark, potomka dynastii Ynglingów (inaczej dom z Vestfold), oraz jego żony Astrydy (Astrid), córki Eryka Bjordaskalle. Był on wcześniej trzykrotnie żonaty i miał syna; w małżeństwie z Thyrą przyszedł na świat kolejny:

- 3 Harald (ur. 999, zm. 1000).

Thyra Haraldsdatter zmarła 10 lub 18 IX 1000 r., ponoć na wieść o śmierci męża.

5 *Gunhilda*

Jej mężem został *Pallig (Palle)*, eldorman w Devonshire. Oboje zostali zamordowani 13 XI 1002 r. podczas masakry Duńczyków zarządzanej przez angielskiego króla Ethelreda II.

KRÓLEWSKIE RODY DANII

6 (?) *Mo*

Jej przynależność do potomstwa Haralda Sinozębego nie została potwierdzona źródłowo. Zmarła ok. 1015 r.

7 (?) *Thorgny*

Jego przynależność do potomstwa Haralda Sinozębego nie została potwierdzona źródłowo, nie zachowały się żadne daty. Poślubił kobietę imieniem *Turgot* i być może miał z nią córkę:

(i) (?) *Thorgunna*

Jej filiacja nie została potwierdzona przez źródła. Jej mężem był niejaki *Bosi* (zm. ok. 1010), którego pochodzenie nie jest znane.

Drugą żoną Haralda I została ok. 970 r.:

Tove (Tofa, Thora)

Zapewne była ona córką Mściwoja, księcia słowiańskiego plemienia Obodrytów (Wendów), jednakże dotychczas nie zostało zidentyfikowane źródło, mogące poświadczyć jej filiację. Nic także nie wiadomo o dzieciach z tego związku.

Trzecią żoną Haralda I została zapewne ok. 984/85 r.:

Gyriþa

Saxo Gramatyk jako jedyny przytacza jej filiację, czyniąc ją siostrą króla szwedzkiego (Swewów z Uppsali) Styrbjörna Mocnego, a zatem córką króla Björna Starego. Brak jest wzmianek o dzieciach z tego małżeństwa (o ile w ogóle zostało ono zawarte), niemniej A. Weir sugeruje, że Gyriþa mogła być matką części potomków Haralda (nie wyszczególniając jednak których).

HARALD I

Ok. 986 r. w wyniku zamachu stanu utracił władzę na rzecz swojego syna Swena. Pokonany i ranny schronił się w Jumme (Jomsborg, dzisiejszy Wolin), gdzie zmarł 1 XI 986 lub 987 r. Został pochowany w kościele św. Trójcy, obecnej katedrze w Roskilde (grób króla nie dochował się do naszych czasów).

Jego następcą został syn Swen zwany Widłobrodym.

SWEN I WIDŁOBRODY

OJCIEC: *Harald I Sinozęby* (zob. s. 14).

MATKA: *Gunhilda* (zob. s. 14 w biogr. *Haralda I Sinozębego*).

RODZEŃSTWO: zob. s. 14 w biogr. *Haralda I Sinozębego*.

SWEN I

Urodził się ok. 960 r. Powszechnie znany przydomek króla był najprawdopodobniej używany jeszcze za jego życia i nawiązywał do modnego wówczas ułożenia brody oraz wąsów. We wczesnych latach 60. X w. przyjął wraz z ojcem chrzest, na którym otrzymał imię *Otona* – na cześć cesarza niemieckiego Ottona I. Rządy w Danii objął po wypędzeniu Haralda Sinozębego ok. 986 r. (zapewne z początkiem 987 r.), jednak ok. 991 r. utracił koronę na rzecz króla szwedzkiego Eryka Zwycięskiego i był zmuszony zbiec za granicę. Duński tron odzyskał ok. 994/95 r., a w 999 lub 1000 r. pokonał Olafa I Trygvesona i podporządkował sobie Norwegię. Jednocześnie inicjował coraz to nowe wyprawy na Anglię, uwieńczone jesienią 1013 r. wygnaniem Ethelreda II i opanowaniem królestwa.

Pierwszą żoną Swena I została ok. 988/90 r.:

Gunhilda

W literaturze panują sprzeczne opinie na temat filiacji obu małżonek Swena, istnieje także hipoteza utożsamiająca je ze sobą. Przepuszczalnie Gunhilda, jak i druga żona Swena, była księżniczką słowiańską, być może córką Burysława, księcia (króla) słowiańskich Obodrytów (Wendów), i jego pierwszej, nieznanej bliżej małżonki (drugą była rodzona ciotka Swena Widłobrodego, Thyra Haraldsdatter). Na świat przyszła zapewne między 966/68 a 972 r. Po zaślubinach przyjęła imię Gunhildy (na cześć matki Swena?). Prawdopodobnie ok. 1000 r. (ok. 995 r.?) została oddalona przez męża i powróciła do ojczyzny. Zmarła między 1014 a 1016 r.

Potomstwo (alternatywnie Kanut I i Harald II mogli być dziećmi drugiej żony Swena, Sygrydy) {1–3}:

KRÓLEWSKIE RODY DANII

1 (?) *Thyra*

Jej filiacja nie została dotąd potwierdzona źródłowo. Przypuszczalnie urodziła się ok. 993 r. Poślubiła *Godwina*, od 1020 r. earla Wesseksu i Kentu (ur. ok. 987, zm. Winchester 15 IV 1053), syna Wulfnotha z Susseksu. Mieli razem kilkoro dzieci, o których brak bliższych informacji. Thyra zmarła w 1018 r., a po jej śmierci earl Godwin ożenił się z Gydą (zm. we Flandrii po VI 1069), córką Thorgilsa Spraklinga (Sprakalega), po kądzieli wnuka Haralda I Sinozębego (szczegóły zob. s. 15 w jego biogr.), i miał z nią liczne potomstwo.

2 KANUT I WIELKI, *alternatywnie syn Sygrydy* (zob. s. 20).

3 HARALD II, *alternatywnie syn Sygrydy* (zob. s. 19).

Drugą żoną Swena I została zapewne ok. 1000 (995?) r.:

Sygryda

Zwana Storrådą (Dumną), była zapewne córką księcia polańskiego (polskiego) Mieszka I i jego pierwszej żony, księżniczki czeskiej Dobrawy, alternatywnie córką możnego szwedzkiego Skoluga (Skogara) Toste. Jeśli istotnie była córką Mieszka, jej słowiańskie imię mogło brzmieć *Świętosława*; zmieniła je po ślubie z królem szwedzkim. Urodzona zapewne w latach 960–72, ok. 980 r. wyszła za mąż za *Eryka Zwyckiego*, króla Szwecji od 984/85 r. (zm. Stara Uppsala ok. 994/95), syna Olafa Erikssona, króla Szwecji z dynastii Ynglingów (dom z Munsö). Miała z nim zapewne dwoje dzieci:

- 1 Olaf Skötkonung, król Szwecji (ur. przed 985, zm. 1021/22); ok. 1000 r. poślubił Astrydę (Astrid), księżniczkę obodrycką, i miał z nią potomstwo.
- 2 (?) Holfmryda; żona Swena Haakonssona, jarla norweskiego (zm. 1016) (z nim potomstwo).

Być może prócz wymienionych niżej córek dziećmi Sygrydy i Swena byli także Kanut Wielki i Harald II (zob. powyżej). Zmarła ona zapewne przed objęciem przez Swena tronu Anglii jesienią 1013 r.

Potomstwo {1–2}:

1 *Astryda (Małgorzata)*

Matka SWENA II ESTRYDSENA (zob. s. 29).

2 *Świętosława*

Urodziła się i zmarła w Danii, nie zachowały się żadne daty.

3 (?) *Córka (imię nieznanne)*

Być może została żoną *Burystawa*, księcia (króla) słowiańskiego plemienia Obodrytów (Wendów), ojca pierwszej żony Swena Widłobrodego, najpewniej chodzi tu jednak o Thyrę, córkę Haralda I Sinozębego (szczegóły zob. s. 15 w jego biogr.).

PIERWSI KRÓLOWIE DANII

Być może Swen I miał naturalną córkę z nalożnicy imieniem *Aesa* :

1 *Gyda (Gythia)*

Jej pochodzenie z jednego z małżeństw Swena jest ze względów chronologicznych nieprawdopodobne – aby urodzić syna ok. 997/98 r. sama musiałaby przyjść na świat ok. 980/82; alternatywnie mogła ona być przyrodnią siostrą Swena I Widłobrodego i wywodzić się z trzeciego małżeństwa Haralda I Sinozębego, zawartego ok. 984 r. Ok. 996 r. wyszła za *Eryka Haakonssona*, jarla duńskiego, regenta Norwegii w latach 1000–16 oraz jarla (earla) Northumbrii od 1016 r. (zm. 1023/33 w Anglii), syna jarla Haakona Sigurdssona zwanego Mocnym, regenta Norwegii, oraz jego konkubiny „niskiego rodu”. Mieli razem syna:

- 1 Haakon, earl Worcester, w 1028 r. mianowany regentem Norwegii (ur. ok. 997/98, utonął 1030 przed 29 VII); w 1029 r. poślubił Gunhildę, przypuszczalnie córkę księżniczki duńskiej *Thyry* (szczegóły zob. s. 16 w biogr. Haralda I Sinozębego), i miał z nią potomstwo.

Data śmierci Gydy Svendsdatter nie zachowała się.

SWEN I

Zmarł wskutek upadku z konia 2 lub 3 II 1014 r. w Gainsborough (Lincolnshire). Jego ciało oddzielono od kości i pochowano w Anglii, natomiast szkielet przewieziono do ojczyzny i złożono w kościele św. Trójcy (obecnej katedrze) w Roskilde.

Na duńskim tronie zasiadł jego (starszy) syn Harald.

HARALD II

OJCIEC: *Swen I Widłobrody* (zob. s. 17).

MATKA: *Gunhilda lub Sygryda* (zob. ss. 17 i 18 w biogr. *Swena I*).

RODZEŃSTWO: zob. s. 18 w biogr. *Swena I*.

HARALD II

Źródła nie przekazały, czy był on starszym czy też młodszym synem Swena I; w literaturze panują na ten temat sprzeczne opinie. Urodził

KRÓLEWSKIE RODY DANII

się przypuszczalnie w końcu X w. (wg A. Weir ok. 998 r.). Podczas najazdu ojca na Anglię pozostał w Danii z tytułem regenta (1013), a po śmierci Swena Widłobrodego w lutym 1014 r., wobec nieobecności brata, który kontynuował podbój Anglii, objął duński tron (po powrocie Kanuta do kraju w 1014 r. odmówił dzielenia z nim rządów). Zmarł bezzęcznie w 1018/19 r.

KANUT I WIELKI

OJCIEC: *Sven I Widłobrody* (zob. s. 17).

MATKA: *Gunhilda lub Sygryda* (zob. ss. 17 i 18 w biogr. *Swena I*).

RODZEŃSTWO: zob. s. 18 w biogr. *Swena I*.

KANUT I

Urodził się zapewne ok. 995/97 r.; inna popularna wersja jego imienia brzmi *Knut* (duń. Knud). W 1013 r. podążył wraz z ojcem na podbój Anglii, jednak po jego śmierci i odzyskaniu angielskiego tronu przez Ethelreda II Gnuśnego (1014) zmuszony był powrócić do Danii, gdzie próbował bezskutecznie wymóc na Haraldzie II dopuszczenie do współrządów. Zniechęcony zwrócił się ponownie w stronę Wyspy. Jesienią 1016 r. pod Ashington zwyciężył syna i następcę Ethelreda II, Edmunda II Żelaznobokiego, a podpisany wkrótce potem traktat pokojowy uczynił go faktycznym władcą całego królestwa anglosaskiego (koronowany w styczniu 1017 r. w katedrze św. Pawła w Londynie). Po bezdzietnym zgonie Haralda II (1018/19) wstąpił na tron Danii, a w 1028 r. obalił Olafa II Haraldssona i zajął Norwegię.

Żoną Kanuta I została 2 lub 31 VII 1017 r.:

Emma

Była córką Ryszarda I Nieustraszonego, księcia Normandii, i jego nałożnicy (późniejszej drugiej żony) Gunnory (Gonnor), której filiacja nie została ustalona (według różnych opracowań była córką

PIERWSI KRÓLOWIE DANII

Rhouna lub Herbastusa z Crepon, ewentualnie wywodziła się z Danii). Urodziła się ok. 985/87 r. i została legitymizowana po zawarciu ślubu przez rodziców ok. 989 r. 5 IV 1002 r. w katedrze w Winchesterze (Hampshire) wyszła za *Ethelreda II Gnuśnego*, króla Anglii w latach 978–1013 i od 1014 r. (ur. ok. 966/69, zm. Londyn 23 IV 1016), wdowca po Elgivic (Elfredzie) z Yorku, syna Edgara Spokojnego, króla Anglii z dynastii saskiej, i jego drugiej żony Elfrydy, córki Ordgara, eldormana Devonu. Ich dziećmi byli:

- 1 Edward Wyznawca, król Anglii (ur. 1003/04, zm. 1066); w 1045 r. poślubił Edytę (ur. ok. 1020, zm. 1075), córkę Godwina, earla Wesseksu i Kentu, oraz jego drugiej żony Gydy (siostry jarła Ulfa – ojca króla Swena II Estrysena, por. s. 15 w biogr. Haralda I).
- 2 Alfred zwany Atheling (ur. przed 1012, zamordowany 1037 lub 1036).
- 3 Goda (Godgifu) (ur. 1004–14, zm. ok. 1049); jej pierwszym mężem został Drogo (Dreux), hrabia Mantes i Vexin (zm. 1035), z którym miała potomstwo, a ok. 1036 r. poślubiła Eustachego II, hrabiego Boulogne (zm. 1070/82 lub 1093) i być może została matką jego córki.

Królowa Emma zmarła 14 III 1052 r. w Winchesterze (Hampshire) i spoczęła w tamtejszej starej katedrze - kościele klasztorным św. Piotra (tzw. Old Minster). Po wzniesieniu nowej katedry w końcu XI w. przeniesiono tam szczątki królowej oraz pozostałe pochówki. Wszystkie sarkofagi, w tym i Emmy, zostały zniszczone podczas wojny domowej w 1642 r.

Potomstwo {1–3}:

1 HARDEKANUT (zob. s. 23).

2 *Gunhilda*

Zwana też *Eteľfryda*, po zamałżeństwie zmieniła dotychczasowe imię na *Kunegunda*. 10 VI 1036 r. w Nimwegen (Niemcy) poślubiła *Henryka III*, króla Burgundii od 1033 r., króla niemieckiego od 1039 r., cesarza od 1046 r. (ur. Osterbeck 28 X 1017, zm. Bodfeld 5 X 1056), syna cesarza niemieckiego Konrada II, potomka dynastii salickiej (frankońskiej), oraz jego żony Gizeli, córki Hermana II, księcia Szwabii. Miała z nim córkę:

1 Beatrycze, opatka w Kwedlinburgu (ur. 1037, zm. 1061).

Gunhilda-Kunegunda zmarła 16 lub 18 VII 1038 r. na wybrzeżu Adriatyku podczas jednej z włoskich wypraw swojego małżonka; przyczyną śmierci królowej była zapewne malaria. Została pochowana w kościele klasztorным w Limburg (Palatynat, Niemcy). Król Henryk III pojął następnie za żonę Agnieszkę, księżniczkę akwitańską, i miał z nią liczne potomstwo.

KRÓLEWSKIE RODY DANII

3 *Córka (imię nieznane)*

Źródła nie przechowały jej imienia ani żadnych dat. Wiadomo jedynie, że zmarła w wieku ok. 8 lat w Anglii i została pochowana w kościele w Bosham (Susseks).

Kanut I pozostawił następujące potomstwo naturalne {1–2}:

z *Elgiva* (w Danii zwana *Alfjǫá*) (ur. zapewne 996, zm. po 1042, może 31 XII 1044), córką Alfhelma, eldormana Northampton, i jego żony Wulfruny. Najprawdopodobniej ok. 1015 r. Kanut poślubił ją duńskim obyczajem jako „tymczasową żonę”, lecz związek ten był nieważny w świetle prawa kościelnego. Ich synowie {1–2}:

1 *Swen*

Od imienia matki zwany Alfvasonem (Alfasenem), urodził się ok. 1015 r. w Danii lub ok. 1016 r. w Anglii. Podobnie jak w przypadku jego brata Harolda (zob. poniżej) istniały spore wątpliwości co do ojcostwa króla; wedle *Chronicon ex chronicis* Elgiva, nie mogąc mieć dzieci, podsunęła Kanutowi „nowonarodzone dziecko księdza” jako jego własnego syna. W 1030 r. ojciec osadził go na norweskim tronie (pod regencją matki), jednak po śmierci Kanuta w 1035 r. norwescy możni obwołali swoim królem Magnusa Olavssona (zob. s. 25), który obalił rządy Swena i wygnał go z Norwegii. Alfvason zmarł zimą 1036 r. w Danii.

2 *Harold (Harald) I*

Zwany Zającą Stopą, urodził się ok. 1016/17 r., zapewne w Northampton. Wedle *Kroniki anglosaskiej* podawał się za królewskiego syna „lecz było to nieprawdą”, natomiast według *Chronicon ex chronicis* „niektórzy mówili, że był synem łacacza [obuwia]” i Elgiva podsunęła go Kanutowi, tak jak uczyniła to wcześniej ze Swenem (zob. wyżej). Wobec nieobecności Hardekanuta, który przebywał w Danii, w 1037 r. Harold zagarnął angielski tron i koronował się w Oksfordzie. Zmarł tamże 17 III 1040 r. i spoczął w kościele opackim św. Piotra w Westminsterze lub też w starej katedrze (Old Minster) w Winchesterze; szczątki króla zostały później przeniesione albo do kościoła św. Klemensa Danesa w londyńskiej dzielnicy Strand, albo – co mniej prawdopodobne – do kościoła św. Olafa w dzielnicy Southwark.

Żoną Harolda została nieznana bliżej *Elgiva*, z którą miał on syna:

(i) *Elfwine*

Urodził się w Londynie (rok nieznany), ufundował opactwo Sainte-Foi w Conques w Akwitanii, gdzie przywdział habit. Zmarł zapewne w swoim klasztorze i tam również spoczął.

KANUT I

Zmarł 12 XI 1035 r. w Shaftesbury (hrabstwo Dorset) i został pochowany w katedrze w Winchesterze (Old Minster), stanowiącej

PIERWSI KRÓLOWIE DANII

nekropolię anglosaskich władców Albionu. Po wybudowaniu nowej katedry z końcem XI w. przeniesiono do niej prochy Kanuta, a także jego syna, małżonki oraz pochowanych w Winchesterze władców anglosaskich. Grobowce te uległy spłądrowaniu i zniszczeniu w trakcie wojny domowej w 1642 r.

Trony Anglii i Danii przekazał swojemu jednemu legalnemu synowi, Hardekanutowi.

HARDEKANUT

OJCIEC: *Kanut I Wielki* (zob. s. 20).

MATKA: *Emma normandzka* (zob. s. 20 w biogr. *Kanuta I Wielkiego*).

RODZEŃSTWO: zob. s. 21 w biogr. *Kanuta I Wielkiego*.

HARDEKANUT

Urodził się ok. 1018 r. i w 1028 r. został przez ojca desygnowany współrządcą w Danii. Po śmierci Kanuta jesienią 1035 r. objął zgodnie z jego wolą tron angielski, pozostał jednak w Danii, gdzie w 1035 r. w Viborgu został obwołany królem. W 1037 r. władzę w Anglii zagarnął jego brat przyrodni Harold (zob. s. 22), lecz po jego śmierci w 1040 r. Hardekanut przywrócił swoje panowanie na Wyspie i zapewne w czerwcu tego roku koronował się w Canterbury (brak na to potwierdzenia w źródłach). Zmarł bezzennie i bezpotomnie 8 VI 1042 r. w Londynie, być może otruty, prawdopodobnie jednak zapiwszy się na śmierć podczas uczty. Spoczął u boku ojca w starej katedrze (tzw. Old Minster) w Winchesterze.

Wraz z jego śmiercią wygasła dynastia założona przez króla Gorma Starego. Tron Danii objął król Norwegii Magnus Olavsson.

MAGNUS DOBRY

OJCIEC: *Olaf II*

Był on synem (zapewne pogrobowym) Haralda Grenske, króla Vingulmark, Vestfold i Agder z bocznej linii dynastii Ynglingów (dom z Vestfold), i jego żony Asty, córki Gudbranda Kula (Kúlu). Urodził się ok. 995 r. 25 III 1016 r. pokonał pod Nesjar regentów Norwegii, jarla Swena i jego bratanka Haakona, i sam zajął tron. W 1028 r. pod Helgną poniósł klęskę w bitwie z flotą duńską Kanuta I Wielkiego (zob. s. 22), po czym zbiegł na Ruś. Poległ 29 VII 1030 r. pod Stiklestad, próbując odzyskać utracony tron. Ciało pogrzebano początkowo na brzegu rzeki koło Nidaros (Trondheim). Wkrótce postać króla otoczył powszechny kult i już w 1031 r. został ogłoszony błogosławionym przez biskupa Grimketela, a jego szczątki przeniesiono do kościoła św. Klemensa w Nidaros; ostatecznie spoczęły one w katedrze w Nidaros. Uznany był powszechnie świętym i patronem Norwegii, jego formalny proces kanonizacyjny dobiegł końca w XIX w.

Żoną Olafa II została w lutym 1019 r. *Astryda (Astrid)*, naturalna córka króla Szwecji Olafa Skötkonunga oraz jego konkubiny Edli, córki jarla Winlandii; z małżeństwa tego przyszła na świat jedna córka (szczegóły zob. poniżej). Data śmierci królowej Astrydy nie jest znana.

MATKA: *Elfbilda*

Zwana także *Alvhilda*, była zapewne angielską szlachcianką, wprowadzoną jako branka do Norwegii, gdzie została nalożnicą królewską. Wedle norweskiej *Morkinskinny* przeżyła swego syna Magnusa, a zatem zmarła po październiku 1047 r.

SIOSTRA PRZYRODNIA:

1 *Ulfhilda (Wulfhilda)*

Urodzona zapewne ok. 1020 r., w listopadzie 1042 r. poślubiła *Ordulfa (Ottona)*, księcia Saksonii od 1059 r. (ur. ok. 1020, zm. 28 III 1072), syna Bernarda II, księcia saskiego z dynastii Billungów, i jego żony Eiliki, córki Henryka ze Schweinfurtu, margrabiego Nordgau. Mieli syna:

PIERWSI KRÓLOWIE DANII

1 Magnus, księżę saski (ur. ok. 1045, zm. 1106); jego żoną została po marcu 1070 r. Zofia (ur. 1045/50, zm. 1095), córka Béli I, króla Węgier, z którą miał potomstwo.

Ulfhilda zmarła 24 V 1071 r. i spoczęła zapewne w kościele św. Michała w Lüneburgu, gdzie pochowano później jej małżonka. Owdowiały Ordulf ożenił się następnie z Gertrudą, córką Konrada, hrabiego Hal-densleben (Marchii Północnej), z którą również dochował się syna.

MAGNUS

Zwany Dobrym oraz Szlachetnym, prawdopodobnie urodził się wiosną 1024 r. Po detronizacji ojca (1028) wraz z nim udał się na wygnanie na Ruś. Powrócił w 1035 r. na wezwanie norweskich możnych i po wygnaniu króla Swena Alfifasena (zob. s. 22 w biogr. Kanuta I Wielkiego) objął tron Norwegii (w różnych opracowaniach jako *Magnus I* lub *II*). Na mocy zawartych z królem Hardekantem w latach 1038–39 wzajemnych umów o dziedziczenie zasiadł po jego bezpotomnej śmierci także na duńskim tronie (1042).

Z bliżej nieznaną nałożnicą dochował się naturalnej córki:

1 *Ragnhilda*

Urodzona zapewne ok. 1045 r., ok. 1062 r. poślubiła *Haakona Ivarssona*, jarla norweskigo (zm. w Szwecji po 1065), syna jarla Ivara Białego oraz jego nieznaną małżonki. Miała z nim córkę:

1 Sunniva, matka jarla Haakona Sunnivassona, męża Ragnhildy Eriksdatter, naturalnej córki Eryka I Zawsze Dobrego (szczegóły zob. s. 49 w biogr. Eryka III Jagnię).

Data śmierci księżniczki Ragnhildy Magnusdatter nie jest znana, podobnie jaki miejsce jej pochówku.

MAGNUS

Zmarł 25 X 1047 r. na Zelandii podczas jednej z ekspedycji przeciwko pretendentowi do duńskiego tronu Swenowi Estrysdenowi. Został pochowany u boku ojca w kościele św. Klemensa w Nidaros, obecnej katedrze w Trondheim.

Jego następcą na tronie Danii został Swen Estrysden, po kądzieli wnuk Swena I Widłobrodego.

